

ÚVOD

Vzdělávací systémy, které si v rámci OECD vedou nejlépe, podporují rovnost a poskytují všem žákům kvalitní vzdělání. Ústřední myšlenkou Zprávy je proto teze, že je potřeba prostřednictvím konkrétních doporučení prosazovat rovnost i kvalitu vzdělávání současně a pomoci všem žákům uspět během školní docházky co nejlépe. Rovnost a kvalita ve vzdělávání představují dvě vzájemně související charakteristiky vysoce výkonných vzdělávacích systémů.

Ve vzdělávacích systémech založených na rovnosti dostane naprostá většina žáků příležitost získat velmi kvalitní vzdělání bez ohledu na osobní nebo sociálně-ekonomické podmínky, ve kterých žije. **Rovnost ve vzdělávání znamená, že osobní a společenské okolnosti, jako je pohlaví, etnický původ či rodinné zázemí, nepředstavují překážky při dosahování vzdělávacího potenciálu (spravedlnost), a že všichni jednotlivci získají alespoň základní úroveň dovedností (inkluzi).**

Častým problémem je ovšem selhávání určitých skupin žáků ve vzdělávacím systému. Školní neúspěšnost má závažné důsledky. Ekonomickým dopadům nedostatečného vzdělávání některých žáků je v publikované mezinárodní Zprávě věnována značná pozornost, je jim věnována samostatná první kapitola „*Investice do rozvoje ve vzdělávání*“. Další dvě kapitoly obsahují shrnutí výsledků tematického šetření „*Jak překonat školní neúspěch: politiky, které fungují*“. Upozorňují na přístupy, jež mohou nechtěně bránit dosahování rovnosti, a popisují zaváděná opatření, která pomáhají jednotlivým zemím¹ čelit riziku školního neúspěchu žáků nebo směřování žáků s určitým sociálně-ekonomickým zázemím do rozdílných typů škol. Doporučení pro možná opatření vzdělávací politiky v jednotlivých zemích² jsou začleněna do druhé a třetí kapitoly. Druhá kapitola shrnuje možná opatření na úrovni vzdělávacího systému, třetí kapitola se samostatně věnuje možnostem pomoci znevýhodněným školám s nízkou kvalitou výuky.

ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ A VÝCHODISKA, ZE KTERÝCH DOPORUČENÍ VYCHÁZEJÍ

- Rovnost nespočívá jen v tom, že všichni budou mít zaručený stejný přístup ke vzdělávání. **Rovnost se projevuje také tím, že vzdělávání zohledňuje různé vzdělávací potřeby žáků a vychází jim v tomto směru vstříc.** Vzdělávací systém musí podporovat žáky tak, aby dosáhli svého studijního potenciálu, nesmí vytvářet formální či neformální bariéry nebo snižovat nároky kladené na některé skupiny žáků.
- Přesun zodpovědnosti: **neúspěch není důsledkem nedostatků žáků, stále větší díl zodpovědnosti je připisován školám a vzdělávacímu systému jako celku** (příčinou neúspěchu žáka je nízká kvalita vzdělávání nebo nerespektování vzdělávacích potřeb žáka).

¹ Účastníci studie: Rakousko, Kanada (Manitoba, Ontario, Québec a Yukon), Česká republika, Francie, Řecko, Irsko, Nizozemí, Španělsko a Švédsko.

² Zpráva neobsahuje konkrétní doporučení pro ČR. Návrh některých opatření je obsažen v dokumentu Spotlight zpráva: Česká republika, která je ke stažení na adrese <http://www.csicr.cz/getattachment/2dc3e27a-c68b-4a81-808a-76656860f1cf>.